

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.

Deres brev av:

Vår ref.

200502195-115
HIVI

Emnekode

SARK-2000

Dato

29. desember 2006

Foreløpig høringsuttalelse om forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven

Bergen kommune, Byrådsavdeling for oppvekst, viser til høringsbrev datert 30.10.2006 fra Kunnskapsdepartementet med invitasjon til å gi høringsuttalelser om forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven. Fristen for høringsuttalelser til departementet er 09. januar 2007.

På bakgrunn av at den endelige behandlingen av høringen tas opp i Bergen bystyre etter høringsfristen, sender Byrådsavdelingen byrådets innstilling som foreløpig høringsuttalelse. Byrådet i Bergen innstiller til bystyret å gi følgende høringsuttalelse til forslagene knyttet til reklame og ulykkesforsikring:

”Byrådet støtter innføring av en skjønnsmessig lovbestemmelse om reklame i skolen kombinert med en veileder for å motvirke kommersielt press i skolen. Byrådet mener imidlertid at lovteksten i forslaget er tvetydig. Byrådet er av den oppfatning at tiltak i skolen som fremmer ønskede holdninger, atferd og verdier på gitte vilkår må være tillatt og kunne være eksternt finansiert. Lovteksten bør derfor få en presisering som legger til grunn at det er uønsket livsstilspåvirkende reklame en ikke ønsker i skolen.

Byrådet støtter innføring av kollektiv ulykkesforsikring med de presiseringene som fremkommer i saken.”

Det vises til byrådssak 415-06 når det gjelder det fullstendige forslaget til høringsuttalelse. (Vedlegg) Endelig vedtak fra Bergen bystyre vil bli ettersendt.

Med vennlig hilsen

Anne-Marit Presterud
kommunaldirektør

Merete Bogen
Seksjonsleder strategi og utredning

Kopi: Fylkesmannen i Hordaland
Vedlegg: Byrådssak 415-06

Dato: 6. desember 2006

Byrådsak 415/06

Byrådet

Høringsuttalelse om forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven

HIVI SARK-2000-200502195-111

Hva saken gjelder:

Det foreligger brev datert 30.10.2006 fra Kunnskapsdepartementet med invitasjon til å gi høringsuttalelser om forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven. Høringsnotat og forslag til lovtekst ligger på Kunnskapsdepartementets internettside på denne adressen:

<http://odin.dep.no/kd/norsk/dok/hoering>

Forslagene omfatter endringer innen:

- Lovregulering av reklame i skolen
- Innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler
- Innføring av en bestemmelse om kollektiv ulykkesforsikring

Byrådet gir høringsuttalelse til forslagene knyttet til reklame og ulykkesforsikring.

Byrådet støtter innføring av en skjønnsmessig lovbestemmelse om reklame i skolen kombinert med en veileder for å motvirke kommersielt press i skolen. Byrådet mener imidlertid at lovteksten i forslaget er tvetydig. Byrådet er av den oppfatning at tiltak i skolen som fremmer ønskede holdninger, atferd og verdier på gitte vilkår må være tillatt og kunne være eksternt finansiert. Lovteksten bør derfor få en presisering som legger til grunn at det er uønsket livsstilspåvirkende reklame en ikke ønsker i skolen.

Byrådet støtter innføring av kollektiv ulykkesforsikring med de presiseringene som fremkommer i saken. Fristen for høringsuttalelser til departementet er 09. januar 2007.

Begrunnelse for fremleggelse for bystyret:

Byrådets fullmakter vedtatt av bystyret 24.04.2006, sak 102, § 5. Det vises også til bystyrevedtak av 27.01.2003 sak 17 vedr. behandling av høringsaker mellom byrådssiden og bystyresiden. Saken legges frem for bystyret pga sakens prinsipielle karakter.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

1. Bergen kommune støtter prinsippet om en lovregulering av reklame for å motvirke kommersielt press og uønsket livsstilspåvirkning.
2. Bergen kommune kan ikke slutte seg til forslaget om lovregulering av reklame i skolen slik det nå foreligger. Det vises til nærmere kommentarer i saksutredningen.
3. Bergen kommune slutter seg til forslaget om innføring av bestemmelse om kollektiv ulykkesforsikring. Det vises til nærmere kommentarer i saksutredningen.

Henning Warloe
byrådsleder

Hans-Carl Tveit
byråd for oppvekst

Trykt vedlegg:
Brev datert 30.10.06 fra Kunnskapsdepartementet: Høring – forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven

Saksutredning:

Det foreligger brev datert 30.10.2006 fra Kunnskapsdepartementet med invitasjon til å gi høringsuttalelser om forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven. Høringsnotat og forslag til lovtekst ligger på Kunnskapsdepartementets internettside på denne adressen:

<http://odin.dep.no/kd/norsk/dok/hoering>

Forslagene omfatter endringer innen:

- Lovregulering av reklame i skolen
- Innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler
- Innføring av en bestemmelse om kollektiv ulykkesforsikring

Byrådets høringsuttalelse gjelder spørsmålet om reklame i skolen og forslaget om lovpålagt kollektiv ulykkesforsikring.

Reklame i skolen

Kunnskapsdepartementet foreslår følgende lovtekst med ny § 9-6 Om reklame i skolen:

”Skolen skal sørge for at elevane ikkje blir utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press eller som i stor grad kan påverke haldningar, åtferd og verdiar, mellom anna på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa. Departementet kan gi nærare forskrifter.”

Bestemmelsen vil gjelde for alle skoler med offentlig godkjenning, og forslaget omfatter også tilsvarende endring i friskoleloven.

Byrådet gir følgende høringsuttalelse til forslagene knyttet til reklame:

Forslaget til lovbestemmelsen om reklame i skolen presiserer at det ikke skal være tillatt med reklame som skolen mener vil ha en uheldig påvirkning på elevene. Skoleledere og lærere er de nærmeste til å foreta slike vurderinger, og til å sikre fleksibilitet ut fra elevenes alder og modenhet. Samtidig er temaet viktig å drøfte med elever og foresatte. Dette kan være tidkrevende for skolene, og det kan være hensiktsmessig at veilederen viser eksempler på hvordan arbeid med temaet kan inngå i forhold til aktuelle kompetansemål i læreplanene.

Bergen kommune er enig i at det ikke vil være hensiktsmessig verken med et reklameforbud som er avgrenset til lærebøker eller et totalt forbud mot all reklame i skolen. Lærebøker er bare en liten del av læremidlene, og et kategorisk reklameforbud vil kunne gi uønskede begrensninger i bruk av læremidler og i forhold til samarbeid skole-næringsliv/lokalmiljø.

Bergen kommune finner prinsipielt å kunne støtte et forslag om lovregulering av reklame i skolen. Etter Bergen kommunes oppfatning er det viktig at lovteksten retter seg mot kommersielt kjøpepress og uønsket livsstilspåvirkende reklame, og ønsker en presisering av det sistnevnte. I høringsnotatet blir det pekt på at det er ”skadelig” eller ”uheldig” reklame en ønsker å ramme. Dette må etter Bergen kommunes oppfatning presiseres i lovteksten. Dette kan skje ved at en erstatter begrepene ”haldningar, åtferd og verdiar” med begrepet ”uønsket livsstilspåvirkning”.

Den politiske ledelsen i Bergen kommune har som nevnt ovenfor, hittil praktisert at skolene skal være fri for reklame som kan gi økt kjøpepress og/eller som har uønsket livsstilspåvirkning. Bergen kommune legger i den forbindelse til grunn at bl.a. firmalogo på for eksempel kjøleskap fra leverandøren til melkeordningen og fruktsalg, fortsatt vil være tillatt.

Når Bergen kommune ikke kan støtte den delen av forslaget til lovtekst som omfatter reklame som i stor grad kan påvirke holdninger, atferd og verdier, skyldes det at teksten etter vår oppfatning åpner opp for vidt forskjellige tolkninger. I det minste må det presiseres at det gjelder ”skadelig” eller ”uheldig reklame”. Etter Bergen kommunes oppfatning vil dette imidlertid være problematisk å forvalte, fordi det raskt kan oppstå uklare grenseoppganger, og derfor anbefales begrepet ”uønsket livsstilspåvirkning”.

Et annet aspekt ved forslaget til lovtekst er at ekstern formidling av holdninger og verdier av politisk og religiøs karakter, kan bli oppfattet som utidig og i strid med loven. Bergen kommune mener at en slik formidling/reklame må kunne tillates, og ønsker en presisering av dette i forskrift eller på annen måte.

Byrådet har i en egen sak til Bystyret satt fokus på utdanning til demokrati, og mener at bl.a. de politiske partienes ungdomsorganisasjoner og andre barne- og ungdomsorganisasjoner som fremmer holdninger og verdier, må kunne reklamere for sine standpunkter og sin virksomhet på skolene. Dette må selvsagt også gjelde for religiøse organisasjoner. Bergen kommune ønsker å stimulere til debatt om holdninger og verdier på skolene, og ønsker ikke å kvele debatter med sensur og ved å stenge organisasjonslivet ute.

Et eksempel på slik utestengning vil kunne være Hærverkskampanjen og skoledagboken for 4. til 7. årstrinn. I Bergen kommune har bl.a. Byrådsavdeling for oppvekst sammen med eksterne aktører, både innen det frivillige organisasjonslivet og næringslivet, utarbeidet en miljøskole-dagbok som tar sikte på å påvirke nettopp holdninger, atferd og verdier for å gjøre barn miljøbevisste. Som et ledd i dette får miljøvern- og friluftsansjoner, samt Bergen Interkommunale Renovasjonsselskap og Norsk Returkartong mulighet til å presentere seg. Denne skoledagboken har vært en bevisst satsing i forhold til de kommersielle og livsstilspåvirkende skoledagbøkene som er i salg. Slik forslaget til lovtekst nå foreligger, kan Miljøskoledagboka bli oppfattet som utidig reklame, og prosjektet vil måtte nedlegges.

Bergen kommune vil understreke de positive mulighetene som ligger i samarbeid mellom skole og lokalt organisasjonsliv og lokalt arbeids- og næringsliv. Det må presiseres at bestemmelsen ikke er til hinder for partnerskap skole-næringsliv. Veilederen som er ment å følge lovendringen, bør vise til gode modeller for samarbeid og partnerskap.

Kollektiv ulykkesforsikring

Elever i offentlig grunnskole er dekket etter folketrygdloven §13-10 (obligatorisk yrkesskade-forsikring). NOU 2004:03 Arbeidsskade-forsikring, som er til behandling i Arbeids- og inkluderingsdepartementet, inneholder et forslag om at en ny arbeidsskade-forsikring skal erstatte dagens regler om yrkesskadedekning i folketrygdloven. Elever vil etter forslaget ikke komme inn under de nye reglene om arbeidsskade-forsikring.

Kunnskapsdepartementet foreslår en ny lovbestemmelse i opplæringsloven §13-3b:

”§13-3b Plikt for kommunen og fylkeskommunen til å sørge for ulykkesforsikring

Kommunen og fylkeskommunen plikter å sørge for ulykkesforsikring for elevane. Departementet gir nærmere forskrift om ulykkesforsikring.”

Bergen kommune har forsikringsdekning som omfatter barn i kommunale barnehager, skolebarn i grunnskolen, skolefritidsordningen, barnevernet og fosterhjem. I tillegg omfattes avtalen av tilsluttede private skoler, barneparker og barnehager. Dekningen gjelder også psykisk utviklingshemmede ungdom og voksne (PU) og voksenopplæring i grunnskolen.

Alle de som er omfattet av forsikringen er dekket når de går på skole eller skolefritidsordning, eller er i barnehagen. Aktiviteter og tilbud på fritiden i regi av skolen eller barnehagen er også dekket. Forsikringen gjelder også reise til og fra barnehage, skole, skolefritidsordning eller institusjon. For barn i fosterhjem/under kommunal omsorg gjelder forsikringen 24 timer i døgnet. Det er utarbeidet et eget [informasjonsskriv til de foresatte](#).

Byrådet gir følgende høringsuttalelse til forslagene knyttet til ulykkesforsikring:

Bergen kommune slutter seg til forslaget om innføring av en lovbestemmelse om kollektiv ulykkesforsikring for elever. Ordningen bør også omfatte friskolene.

Den enkelte kommune bør selv få velge om kommunen vil ha en forsikringsordning eller om kommunen vil stå som selvassurandør. Det bør fastsettes et nivå for forsikringsutbetalinger, slik at prinsippet om likebehandling kan ivaretas.

Bergen kommune forutsetter at merutgiftene for kommunen ved nyordningen kompenseres gjennom økte overføringer til kommunene via rammetilskuddet fra staten.

Bergen kommune slutter seg til at innføring av kollektiv ulykkesforsikring vil bidra til en likebehandling av elever på dette området, og støtter forslaget. Det er også positivt at ordningen gir ryddighet og kan verne skolen og lærere mot å komme i erstatningsansvar.